

Participatieplan systeemherstel lagg-zone Kabroeksebeek

Pilot tot het herstel eco-watersysteem lagg-zone Kabroeksebeek

Bezoekadres

Maria Theresialaan 99
6043 CX Roermond

Postadres

Postbus 2207
6040 CC Roermond

IBAN: NL10NWAB0636750906
KvK: 67682065

088 88 90 100
info@waterschaplimburg.nl
www.waterschaplimburg.nl

titel Participatieplan systeemherstel LAGG-zone Kabroeksebeek
subtitel Pilot tot het herstel eco-watersysteem LAGG-zone Kabroeksebeek
datum 26 maart 2025
versie 1.1
status Definitief
zaaknr. 2025-Z4483
documentnr. WLDOC-570451261-828

vrijgave Dit document is tot stand gekomen onder verantwoordelijkheid van en in samenwerking met:

naam	functie	rol
A. Teeuwen	Projectmanager verkenningsfase	projectmanager

Dit document is vrijgegeven door A. Teeuwen

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Aanleiding	5
2.1	Het plangebied	6
2.2	Bevoegd gezag	7
3	Participatie: waarom en wat is het?	7
4	De vorm van participatie: een proces van meerdere stappen	8
4.1	Spoor 1: Directe dialoog	8
4.2	Spoor 2: Indirecte dialoog	9
4.3	Hoe bereiken we de omgeving	9
5	Planning	10
6	Altijd in contact	10

1 Inleiding

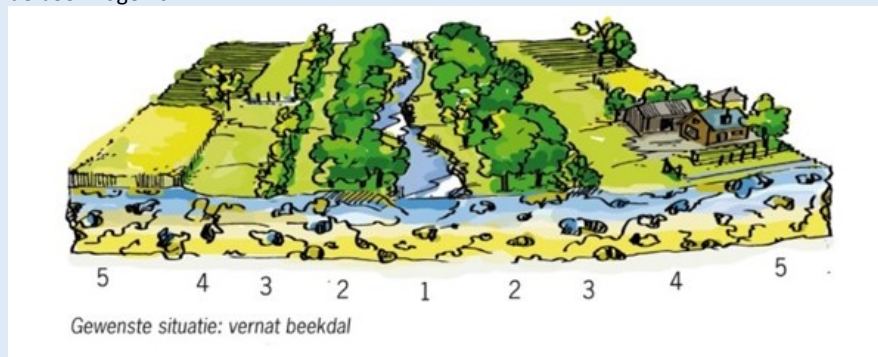
Waterschap Limburg zorgt in de provincie Limburg voor veilige dijken, droge voeten, schoon water en voldoende water. Waterschap Limburg werkt continu aan het verbeteren van watersystemen om aan de doelstellingen te voldoen. Tot en met 2027 richten we ons op het verbeteren van de ecologie en waterkwaliteit vanuit de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Dit gebeurt aan weerszijden van de beek, waarbij vaak concessies nodig zijn op het gebied van robuustheid, klimaat en waterkwaliteit.

In de praktijk blijkt het daadwerkelijke ecologisch herstel vaak beperkt te zijn. Met de 'Visie Beekdalontwikkeling in Limburg' (Waterschap Limburg, 2018) streven we naar klimaat robuuste en veerkrachtige beekdalen. Met de bijbehorende beekdalbrede aanpak, kijken we naar alle processen in het beekdal en hoe deze verbeterd kunnen worden om het ecologisch en hydrologisch herstel van de beek te bevorderen.

Wat is een beekdalbrede aanpak?

Het klimaat verandert en we krijgen vaker te maken met uitersten. Van grote wateroverlast tot extreme droogte. We willen onze beken en beekdalen bestendig maken tegen het veranderde klimaat. We doen dit met een beekdalbrede aanpak.

De oplossing zit in de manier waarop de beekdalen zijn ingericht. Door het beekdal weer te betrekken bij de beek, creëren we ruimte voor water. Hierdoor voorkomen we de gevolgen van hevige regenval (wateroverlast). Tegelijkertijd kunnen we watertekorten voorkomen. Dit komt doordat het beekdal in deze aanpak meer water vasthoudt en doordat de bodem van de beek hoger is.

Een beekdalbrede inrichting ziet er schematisch uit zoals weergegeven in het bovenstaande figuur. We onderscheiden daarbij vijf zones: de beek (1), de boszone (2), de bosschagezone (3), de bufferzone (4) en de beekflank (5).

De beek biedt leefruimte aan vissen en allerlei watergebonden dieren. De boszone zorgt voor schaduw, waardoor het beekwater koel blijft. Dit zorgt voor minder plantengroei en betere leefcondities voor de soorten in en om de beek. De boszone en bosschagezone (10-20 meter) zorgen voor een betere structuur en sponswerking van de bodem, hierdoor kan er meer water geborgen worden. De bufferzone vangt voedingsstoffen en slib op die afstromen van de beekflank. Op de beekflank is er plek voor bebouwing en landbouw.

2 Aanleiding

In het Waterbeheerprogramma 2022-2027 (WBP) is het stroomgebied van de Groote Molenbeek aangewezen als proefregio voor de beekdalbrede ontwikkeling. Een proefregio waarin Waterschap Limburg innovatieve ideeën onderzoekt op haalbaarheid en meerwaarde voor het waterbeheer door een beekdalbrede herinrichting en integrale gebiedsontwikkeling.

De beekdalbrede opgave wordt gebiedsgericht opgepakt vanuit het beginsel van vrijwilligheid en dus in samenspraak met de omgeving. De pilot bestaat uit drie deelprojecten (doorstroommoeras, lagg-zone en subirrigatie). Dit participatieplan richt zich alleen op het deelproject 'lagg-zone'.

Wat is een laggzone?

De laggzone is een essentieel onderdeel van het hoogveenlandschap, zoals de Mariapeel van oorsprong was. In een ongestoord veenlandschap bevond de lagg zich rondom het eigenlijke hoogveen. Het is het overgangsgebied tussen het hoogveen en het omringende landschap. Het zure en mineraalarme water dat vanuit de hoogveenkern afstroomt, mengt hier met het (kwel)water uit de omgeving. Het (kwel)water uit de omgeving is in vergelijking rijk aan mineralen en heeft een laag zuurgehalte (hogere pH). Samen met verschillen in vochtigheid, bodemkwaliteit en maaiveldhoogte, zorgt de variatie in waterkwaliteit voor veel gradiënten en daarmee een hoge biodiversiteit binnen de lagg. De lagg kan bestaan uit overgangsveen- of moerasvegetatie, meestal met gedeeltelijke begroeiing van struiken en bomen (bijv. els en berk).

Waarom een laggzone?

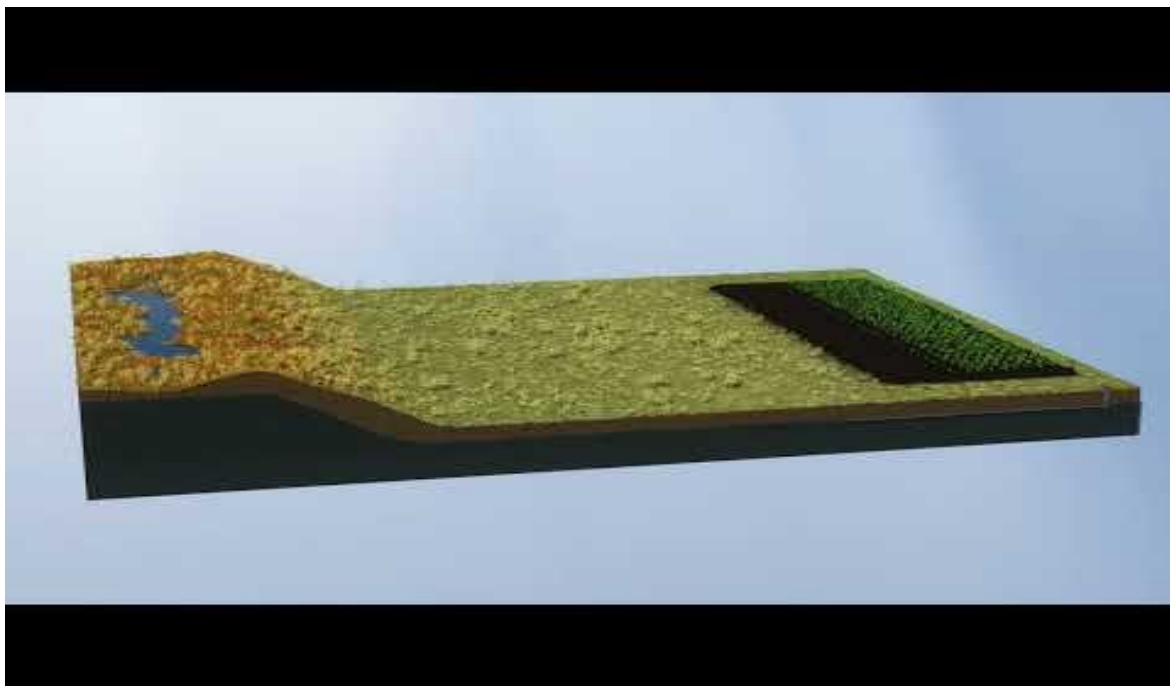
Met het ontwikkelen van een laggzone in de bovenloop van de Kabroeksebeek, kunnen we de natuurlijke werking van het systeem herstellen. De abrupte overgang van de Mariapeel naar de omgeving, maakt plaats voor een natuurlijke overgang. De grondwaterstanden in de omgeving komen hoger te staan. Dit zorgt voor tegendruk tegen kwelwater uit de Mariapeel. Hierdoor zijgt minder water weg uit de Mariapeel. Het (grond)waterpeil in de Mariapeel blijft daardoor hoger en stabiel. Het hoogveensysteem, wat oorspronkelijk voorkwam in het gebied, kan zich op deze manier beter ontwikkelen. Ook zorgen de natuurlijke overgangen voor een grotere biodiversiteit.

Waarom kiezen we voor locatie Kabroeksebeek?

De Kabroeksebeek is een zijtak van de Groote Molenbeek. De beek begint ten oosten van de Mariapeel en stroomt vervolgens door de dorpen America, Meterik en Horst. Net voorbij de A73, ten noorden van Horst, mondt de Kabroeksebeek uit in de Groote Molenbeek.

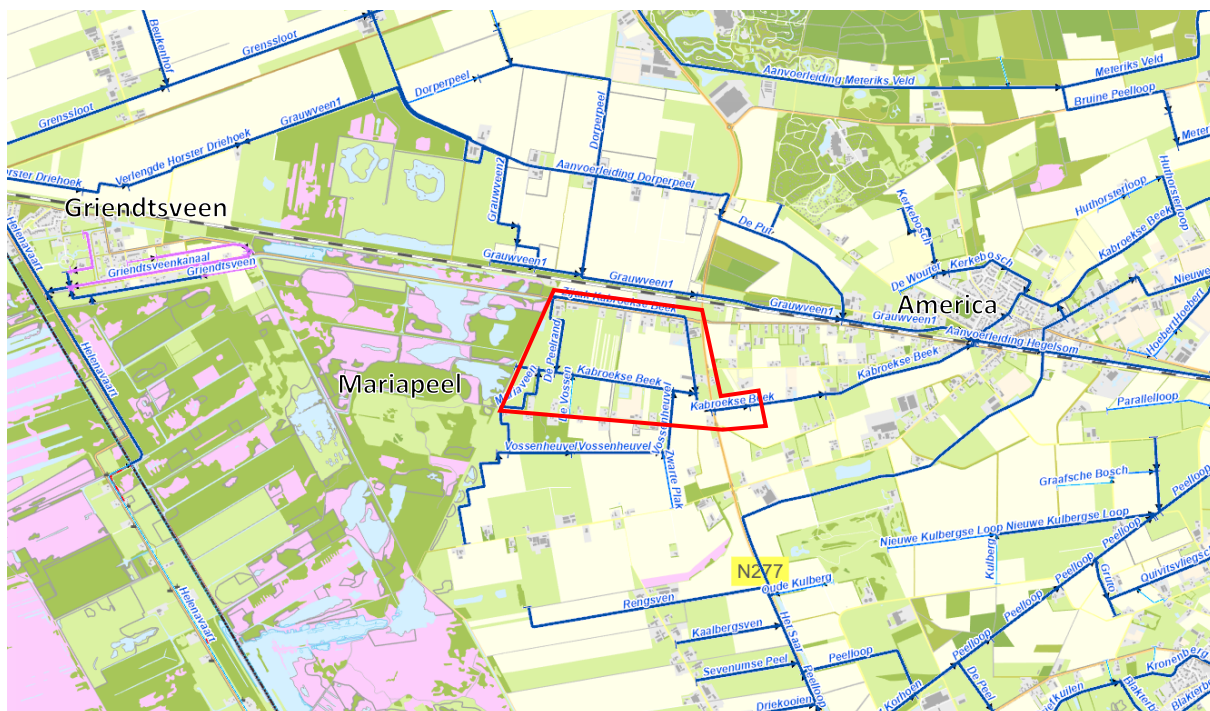
De locatie bij de Kabroeksebeek ligt lager dan de omgeving. Oorspronkelijk was dit een moerasachtig gebied. In dit gebied is daarom waterwinst te halen voor het Natura 2000-gebied de Mariapeel. Het beoogd systeemherstel leidt lokaal tot een grondwaterstandverhoging. Nabij bebouwing wordt onderzocht wat de effecten zijn en of hier compenserende maatregelen noodzakelijk zijn. De gronden in het beekdal zijn grotendeels in eigendom van Stichting Veen, Gemeente Horst aan de Maas, Staatsbosbeheer, agrariërs, of particulieren. De haalbaarheid op korte termijn (enkele jaren) is daarmee hoog.

In de video hieronder leggen we nog eens uit wat een laggzone precies is.

2.1 Het plangebied

Het plangebied van deze verkenning betreft de bovenloop/oorsprong van de Kabroeksebeek, nabij de Mariapeel tot aan de provinciale weg N277 / Midden Peelweg. De begrenzing van het project is de Mariapeel aan de oostzijde, de Griendtsveenweg aan de noordzijde, de N277/Midden Peelweg aan de westzijde en de Vossenheuvel aan de zuidzijde. De vervanging van de stuw in de Kabroeksebeek, net ten oosten van de N277/Midden Peelweg, is ook onderdeel van het project. Het plangebied ligt volledig binnen de gemeente Horst aan de Maas.

2.2 Bevoegd gezag

Het waterschap is als waterbeheerder verantwoordelijk voor de maatregelen aan de Kabroeksebeek. De planvorming voor dit project vindt plaats onder de omgevingswet. Een vast onderdeel is het betrekken van de omgeving bij de planvorming in de vorm van participatie. Voor de start van het project is een kennisgeving gepubliceerd op de website www.officielebekendmakingen.nl. Deze kennisgeving is het officiële bericht voorafgaand aan de planvorming en het betrekken van de omgeving. Met aanvullende communicatie proberen we zoveel mogelijk relevante partijen te bereiken en te betrekken tijdens de planvorming.

Voor welke onderdelen vergunningen of projectbesluiten nodig zijn, wie de bevoegde gezagen zijn en welke procedure gevolgd moet worden, is nu nog niet bekend. Dit wordt pas duidelijk na de verkenningfase.

3 Participatie: waarom en wat is het?

De inbreng van inwoners en andere betrokkenen draagt bij aan betere plannen. Daarom nodigen wij hen uit om op meerdere momenten tijdens deze verkenning hun ideeën en ervaringen met ons te delen. We doen dit om te weten wat er in het gebied speelt, maar ook om afstemming te zoeken met andere initiatieven in het gebied. Zo kunnen we onderzoeken of het voordelen heeft om deze aspecten in samenhang te behandelen.

Het waterschap vindt participatie belangrijk omdat:

- Door het gebruik van lokale kennis een beter plan ontstaat;
- De direct betrokkenen en belanghebbenden goede ideeën, alternatieven en/of andere initiatieven kunnen leveren;
- Dit inzicht biedt in andere initiatieven, waarvoor mogelijk afstemming nodig is;
- Dit bijdraagt aan begrip en draagvlak voor de herinrichting.

We kunnen helaas niet altijd alles wat er speelt aan wensen en aandachtspunten in onze verkenningen meenemen. Dit is afhankelijk van de rol en bijdrage die het waterschap in dit project heeft. We maken altijd inzichtelijk wat we met de opgehaalde wensen en aandachtspunten doen. Ook beargumenteren we welke punten uiteindelijk meegenomen worden in de realisatie. We koppelen dit terug aan de betreffende stakeholders.

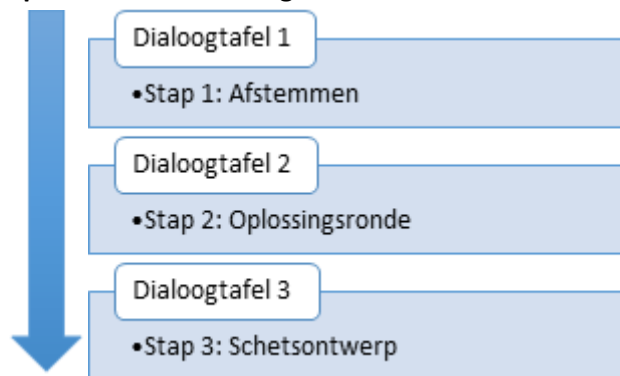
In dit participatieplan is beschreven:

- Op welke manier wij belanghebbenden en belangstellenden informeren en betrekken bij het project;
- Op welke momenten er inbreng geleverd kan worden;
- Hoe wij met de inbreng omgaan;
- Hoe het vervolg van de planvoorbereiding eruitziet.

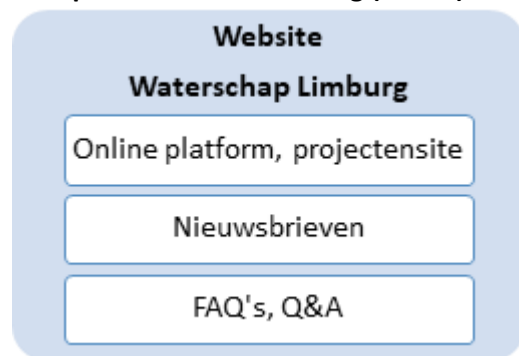
4 De vorm van participatie: een proces van meerdere stappen

Het doel van dit project, zoals beschreven in de aanleiding, is het in de praktijk kunnen toetsen of systeemherstel tot een lagg-zone in de Kabroeksebeek, leidt tot positieve effecten op de ecologische en hydrologische toestand van het gehele watersysteem. Om tot een concreet inrichtingsplan te komen, doorlopen we eerst een verkenningsfase. Voor de participatie onderscheiden we twee sporen; de directe en indirecte dialoog.

Spoor 1 Directe dialoog

Spoor 2 Indirecte dialoog (online)

4.1 Spoor 1: Directe dialoog

Tijdens de directe dialoog treden we actief de omgeving in om de lagg-zone mogelijk te maken. Behalve persoonlijke gesprekken met diverse betrokkenen, gaan we stapsgewijs gedurende het project ook in gesprek met de gehele omgeving. We doorlopen hierbij de onderstaande stappen.

Stap 1: Afstemmen

In de afgelopen jaren zijn meerdere persoonlijke gesprekken en dialoogavonden geweest, waar waardevolle kennis en wensen zijn opgehaald voor het hele pilotgebied (alle drie de deelprojecten). Ondertussen zijn we ook bezig met de verkenning van het watersysteem en de omgeving. Om er zeker van te zijn dat we alle wensen, ervaringen en kansen in kaart hebben én een goed beeld van de omgeving krijgen, beginnen we met afstemming tijdens deze dialoogavond. We starten met het kenbaar maken van het doel van het project, de scope van het project en projectgebied én stemmen onze inzichten over de werking van het watersysteem (grond- en oppervlaktewater) af.

Stap 2: Oplossingsronde

In deze stap komen we terug met beoogde oplossingen voor het realiseren van de lagg-zone. Dit kan bestaan uit één of meerdere varianten. We laten ook zien wat de effecten van de oplossingen op de omgeving zijn en hoe we (negatieve) effecten wegnemen tijdens de volgende dialogetafel. Het doel hiervan is om de kansen, (on)mogelijkheden, belangen en inzichten te delen om zo draagvlak te krijgen voor de volgende stap.

Stap 3: Schetsontwerp

De oplossingen worden in samenhang uitgewerkt tot één integraal schetsontwerp. In deze fase wordt duidelijk hoe de lagg-zone er uit komt te zien en wat het beoogde effect is op de omgeving. Voordat we het ontwerp definitief vaststellen, wordt een terugkoppeling aan de omgeving gegeven. In deze fase is er nog steeds ruimte voor opmerkingen en aanpassingen aan het ontwerp. Ook geven we inzicht in het vervolg van het project en welke procedure we voorzien.

Om het ontwerp mogelijk te maken is ruimte nodig. Parallel aan dit spoor loopt ook het proces van grondverwerving. Daarnaast klankborden we ook regelmatig met andere betrokken partijen in het gebied, zoals Gemeente Horst aan de Maas, Stichting Veen, Provincie Limburg, Staatsbosbeheer en de diverse werkgroepen die actief zijn in de Peel.

4.2 Spoor 2: Indirecte dialoog

Bij de indirecte dialoog informeren we de omgeving via de website, nieuwsbrieven, persberichten of social media. Een belangrijk medium hiervoor is de projectpagina op de website www.waterschaplimburg.nl/laggzonekabroeksebeek. Omdat het project onderdeel is van een overkoepelend pilotproject voor de beekdalbrede benadering, is meer informatie te vinden op www.waterschaplimburg.nl/pilotgrootemolenbeek.

Ook kunt u de QR-codes hieronder scannen met de camera van uw mobiele telefoon. U komt dan direct op één van deze pagina's terecht.

Projectpagina deelproject lagg-zone

Projectpagina pilot Groote Molenbeek

4.3 Hoe bereiken we de omgeving

Wij benaderen de verschillende doelgroepen op verschillende wijzen, in lijn met de twee sporen. De belanghebbenden zijn in drie groepen onderverdeeld, namelijk:

1. De direct betrokkenen: perceeleigenaren, ondernemers en maatschappelijke organisaties in het plangebied. Deze groep belanghebbenden zal via een aankondigingsbrief en keukentafelgesprekken benaderd en gehoord worden.
2. Bewoners en organisaties in de indirecte omgeving van het project. Deze groep wordt geïnformeerd door middel van een bewonersbrief en wordt uitgenodigd voor de bewonersbijeenkomst.
3. Belanghebbenden en betrokkenen die niet in het plangebied wonen en/of werken. Deze belanghebbenden kunnen zich voor informatie aanmelden via de bovenstaande websites van Waterschap Limburg. Daarnaast wordt een kennisgeving van deze verkenning van het project gepubliceerd via de website: <https://www.officielebekendmakingen.nl/>.

5 Planning

De planning van de genoemde participatieactiviteiten is op kwartalenbasis als volgt:

Activiteiten verkenningsfase	2025			
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Persoonlijke gesprekken				
Afstemmen				
Oplossingsronde				
Schetsontwerp				

Het participatieproces start begin 2025. De uitvoering is nu nog niet gepland en is afhankelijk van grondverwerving, het ontwerp en de mogelijkheden tot realisatie. Uiteraard zal tijdens de uitvoering ook de omgeving actief worden betrokken. De manier waarop we dit gaan doen wordt afgestemd op de behoefte van de omgeving.

6 Altijd in contact

Het waterschap vindt het belangrijk om voortdurend contact te kunnen onderhouden met alle betrokkenen in het gebied. Daarvoor gebruiken we de projectpagina www.waterschaplimburg.nl/laggzonekabroeksebeek. Hier verzamelen we informatie over het gebied, het project en geven we antwoorden op veelgestelde vragen. Ook delen we aanvullende informatie die in de loop van het proces beschikbaar komt, zoals de planning. Via de website kan iedereen zich ook aanmelden voor de digitale nieuwsbrief. Zo blijft elke belangstellende op de hoogte van de laatste stand van zaken. Waterschap Limburg stelt een omgevingsmanager aan die onder meer verantwoordelijk is voor de organisatie en uitvoering van het Participatieplan en voor alle betrokkenen het aanspreekpunt is. Wout Gommers vervult de rol van omgevingsmanager en is het eerste aanspreekpunt. Wout is bereikbaar via 088-8890100 of w.gommers@waterschaplimburg.nl.